

Protocol dalla radunanza communal digl cumegn da Surses digls 5 d'otgover 2020 (nr. 03-2020)

Li ed oura	Sala Grava a Savognin, allas 20.00
Preschaints:	66 votantas e votants (pluralitad absoluta: 34)
Parsoura:	Leo Thomann, mastral
Actuar:	Beat Jenal, canzlist

---

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs

Igl mastral Leo Thomann benevainta tot las persungas preschaintas alla radunanza da chesta seira. Perveia dalla pandemia digl coronavirus vegia la suprastanza decida aint igl rom digl concept da protecziun da far obligatoric da purtar la mascrina da protecziun durant l'antiera radunanza communal. Siva ena curta instrucziun davart igl concept da protecziun cunter igl coronavirus e las infurmaziuns generalas davart igl adiever digl lungatg e la practica da rediger e publitgier igl protocol dalla radunanza communal, constatescha igl mastral tgi la radunanza communal odierna seia neida convocada conform alla constituziun, uscheia tgi ella seia cumpetenta da decider.

Cunter la glista da tractandas na vignan fatgas nignas objecziuns, uscheia tgi chella vala scu approvada.

Scu dombravouschs vignan proponias ed eligias cun gronda pluralitad Bruno von Wyl e Bistiang Wasescha.

---

2. Infurmaziun davart igl sboz digl concept da traffic e parcar a Savognin

Igl mastral dilucidescha igl sboz digl concept da traffic e parcar per Savognin, tgi è nia elaboro digl biro Hartmann & Monsch da Parpan, per incumbensa dalla suprastanza. Igl mastral precisecha tgi sa tracta per igl mument d'ideias e propostas. La preschentaziun vigna fatga oz an vista alla tractanda 3 pertutgont l'equipaziun e furmaziun nova digl areal a Grava. Cun la construcziun digl hotel nov sa meidan numnadamaintg las premissas e cundiziuns digl traffic e digls parcadis, uscheia tgi seia d'adattar igl concept correspondent, daclera igl mastral. Ena grond'influenza vigna er a veir la decisiun davart la tgesa da scola primara. Pigl mument vegia la suprastanza per mangs d'evaluar sch'ins viglia renovar la tgesa da scola actuala a Grava u sch'ins viglia biagier ena tgesa da scola nova an en oter li a Savognin. Avant da pudeir elaborar igl concept definitiv stoptga chella dumonda neir sclareida. Per cass tgi la scola rastess a Grava fiss en'opziun da sarar igl Punt Crap agl traffic per contanscher ena sminuaziun digl traffic e far igl areal dalla scola pi chiet e sieir per igls scolaras e las scolaras. Er l'introducziun d'ena zona da scuntrada cun tempo 20 aint igl conturn strètg dalla scola, scu chegl tgi seia nia fatg a Coira, pudess esser ena varianta.

Siva la preschentaziun digl concept da traffic e parcar a Savognin passa igl mastral directamaintg alla tractanda 3, sainza darveir la discussiun.

---

3. Credit d'investiziun „equipaziun e furmaziun digl areal Grava a Savognin“: dumonda per credit d'impegn da fr. 960'000.00

Igl mastral infurmescha tgi actualmaintg vign construa i gl hotel Grava a Savognin. Las lavours progredeschan bagn e l'avertura digl hotel nov, tgi niro mano dalla gruppa JUFA hotels, seia planisada pigl mez digl onn 2021.

An connex cun la construcziun digl hotel nov ò er i gl cumegn da far diversas lavours ve dall'equipaziun digl quartier. Tar chella caschung vign er profito per furmar da nov i gl areal da Grava per i gl render pi attractiv e pi sieir per igls pedunzs, skiunzs ed er per igls scolars e las scolaras. Igl mastral preschainta tot las maseiras e lavours tgi èn preveidas. Aint i gl preventiv seia sto risguardo en import da fr. 500'000.00 per tot las lavours. Ossa seia avantmang i gl project, tgi la Uffer SA vegia elaboro per incumbensa dalla suprastanza communal. Igls costs seian pi ots tgi previas uriundamaintg e sa cumponan ossa scu suonda:

- sanaziun digls cordons digl Punt Caltgera e schlargiamaint digl punt per pedunzs e skiunzs:	fr. 590'000.00
- sanaziun digl passape davent digl Punt Caltgera anfignen tar i gl parcadi dallas pendicularas a Lecsch incl. adattaziun dalla Veia Sandeilas sen chest toc e nova pare da separaziun	fr. 200'000.00
- passape per lung dalla Veia Grava digl mang digl hotel e farmada da posta a Grava (visavi dalla piazza da scola)	fr. 100'000.00
- sanaziun/revestgimaint dalla staziun da trafo a Grava (visavi digl hotel)	fr. 70'000.00
Costs totals incl. TPV (calculaziun approximativa)	fr. 960'000.00

L'execuziun dallas lavours vigna fatga an dus etappas, daclera i gl mastral. Schi l'ora lubescha duessan las diversas lavours antschever gio chest aton e neir terminadas aint i gl decurs da l'otr'on.

A media vista seiigl er previa da far ena nova equipaziun dalla veia davent dalla clavadeira a Sur Mulegnas anfignen giu tar i gl Punt Gugliam davos i gl nov hotel. Chegl cugl intent da pudeir separar la pista digl access alla clavadeira. An chel connex vigna er sano i gl punt sez, infurmescha i gl mastral. Chella colliaziun seia impurtanta per rivar cugls skis anfignen tar i gl nov hotel resp. tar i gl parcadi a Davos Fallung. Planiso seiigl da realisar chel project an circa 2 - 3 onns. Igl project correspondent cun la dumonda da credit vigna alloura sottamess alla radunanza communal per approvaziun.

Or dalla discussiun daverta peglia i gl mastral ancunter las observaziuns suandontas:

- avant onns seia nia ampurmess dallas pendicularas da Savognin tgi la seiv tgi separa i gl parcadi dalla veia vigna spustada per en mez meter anavos. Chegl cugl intent da pudeir far en passape. Deplorablamaintg seia chegl mai nia fatg, schibagn tgi fiss ord vista dalla siertad digls pedunzs necessari da far en passape er sen chel toc veia.
- i seia betg ideal da far en passape digl Punt Caltgera anfignen tar i gl parcadi a Lecsch, tgi vigna duvro digls skiunzs e digls pedunzs. Chella dumonda fissigl d'examinar anc eneda per cattar en'otra soluziun.
- angal far ena farmada da posta sot i gl hotel a Grava seia betg ideal ord vista dalla scola. La farmada sot tar l'antrada dalla scoligna vegia da restar.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 63 vouchs e sainza cuntervouch da conceder i gl credit d'impegn da total fr. 960'000.00 per las lavours d'equipaziun e furmaziun digl areal Grava a Savognin an dus etappas, scu preschainto. La suprastanza vign i gl madem mument incumbensada cun l'execuziun.

4. Credit d'investiziun „sanaziun dalla veia Talvangas - Cresta da Lai - Pro Barlegn“: dumonda per credit d'impegn da fr. 930'000.00

Igl mastral daclera igl project da sanar la veia da Talvangas - Cresta da Lai - Pro Barlegn. Segl ampren tratg a parteir dalla Veia Val Nandro a Talvangas anfignen igl spartaveias dalla Veia Talvangas Soura sa tractigl d'ena veia d'equipaziun communal, precisescha igl mastral.

La veia serva ultra dall'equipaziun dallas surfatschas forestalas ed agricolas scu veia d'access per las aclas tgi sa cattan pi anse. Anfignen Cresta da Lai serva ella ultra da chegl all'equipaziun dalla zona da vacanzas a Rodas e scu veia d'access alla staziun damez dalla pendiculara a Tigignas scu er agl parcadi public a Cresta da Lai. Pigl menaschi digl restorant allas Tigias Davains (Roggi's Beizli) scu er pigl access a Rodas, vigna la veia rumageda d'anviern sen l'antiera lunghezza.

Aint igl budget 2020 seia previa en import da 1.019 milliuns francs per sanar tottas 3 parts dalla veia. Calculo ins vegia gia cun contribuziuns da ca. fr. 561'000.00 da cantun e confederaziun. Posterioirmaintg ins vegia mido en zichel igl project, uscheia tgi las investiziuns bruttas seian en po pi bassas, i detta però er pi pacas subvenziuns.

Tenor igl project elaboro montan igls costs per biagier or la veia a total fr. 925'453.90 incl. TPV. L'amprema part per la zona da biagier da Talvangas Soura, inclus las lengias dallas ovras, costa radond fr.225'000.00 e stoptga neir surpigleida cumplettamaintg digl cumegn, daclera igl mastral. Ve dallas lavours dallas otras dus parts sa participeschan confederaziun e cantun aint igl rom dall'equipaziun da gôt. Las contribuziuns garanteidas digl Uffezi da gôt e prievels dalla nateira ve digls costs cun dretg da contribuziun montan a fr.351'440.00. Da chels vignan 66% u fr.231'950.00 surpiglias scu contribuziuns per l'economisaziun digl gôt. Uscheia montan las investiziuns nettas digl cumegn a fr.693'503.90.

Las lavours da construcziun scumainzan tant scu pussebel chest aton e vignan terminadas la premaveira 2021. Las lavours da cuvreida vignan exequeidas la stad 2021.

Ena votanta dumonda schi la veia vigna da nov catramada, chegl tg'igl mastral so confirmar. Otras dumondas vignan betg fatgas.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 63 vuschs e nigna cuntervusch da conceder igl credit d'impegn da fr.930'000.00 per sanar la veia da Talvangas - Cresta da Lai - Pro Barlegn an dus etappas, scu preschanto. La suprastanza vign igl madem mument incumbensada cun l'execuziun.

---

5. Revisiun parziala digl urden da scola Surses

Suprasant e parsoura digl consegl da scola Giancarlo Torriani daclera tgi alla basa dalla decisiun dalla radunanza communal digls 24 da fanadour 2020 da reintrodueir igl rumantsch surmيران scu lungatg d'alfabetisaziun per la scola populara da Surses a parteir digl onn da scola 2021/22, seiigl necessari da far ena revisiun parziala digl urden da scola digl cumegn da Surses. Igl consegl da scola vegia piglia chella caschung per proponer anc ulteriouras adattaziuns basignevas.

La revisiun parziala digl urden da scola cumpeggia las suandontas adattaziuns resp. precisaziuns:

- **Preambel:** ranviament all'egualitad dallas schlattagnas.

- **Art. 2a (nov)** - Lungatg da scola, promoziun da lungatg avant da scumanzar la scoligna

¹ *Igl lungatg da scola è rumantsch surmيران.*

² *Dispona en unfant ainten la vigliadetna prescolara an vista all'antrada an scoligna betg da cunaschientschas suffiziantas da rumantsch, pon igls responsabels per l'educaziun far adiever dalla purscheida da lungatg per lour unfants.*

³ Igl cumegn da Surses surpeglia igls costs per la promoziun da lungatg igl onn avant da scumanzar la scoligna.

Art. 9 (cumpletto) - Direcziun da scola

Igl cumegn da Surses instituescha ena direcziun da scola. *Chella è responsabla per la direcziun operativa digl travagl da scola.*

Art. 12 alinea 2 cefra 14 (cumpletto) - Obligaziuns e cumpetenzas digl cunsegl da scola

...pladeir e relascher las persungas d'instrucziun e la direcziun da scola *scu er ulteriouras persungas tgi è necessarias pigl travagl da scola.*

Igl parsoura digl cunsegl da scola accentuescha tgi la revisiun parziala digl urden da scola Surses aintra an vigour sen igl onn da scola 2021/22. Igl sarvetsch giuridic digl departamaint d'educziun, cultura ed ambiaint digl cantun Grischun vegia preexamino las midadas preveidas cun la revisiun parziala e vegia fatg nignas objecziuns.

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza e digl cunsegl da scola decida la radunanza communal cun 61 vuschs e nigra cuntervusch d'acceptar la revisiun parziala digl urden da scola Surses, scu preschanto. La revisiun parziala aintra an vigour siva l'approvaziun digl departamaint d'educziun, cultura ed ambiaint digl cantun Grischun sen l'antschatta digl onn da scola 2021/22.

---

6. Diversas infurmaziuns

Igl mastral infurmescha

- tgi la suprastanza vigna a far ena retschertga davart igl li per en schinumno "pumptrack". An discussiun stetta igl li a La Nars u igl areal digl Lai Barnagn. La retschertga vign fatga sur la piazza digitala "Crossiety". En'invitaziun alla participaziun a chesta reschertga succeda igls proxims deis.
- davart la prolunga dalla garanzeia tgi igl cumegn vegia surpiglia an favour dalla Pendicularas Savognin SA per igl amprest da Nova Politica Regiunala NPR an connex cun la construcziun dalla telecabina da Savognin a Tigignas e Tigignas a Somtgant. Igl Uffezi per economia e turissem digl Grischun vegia sistia igl paiamaint dallas dus ratas pigl onn 2020, sainza consultar gl'amprem igl cumegn. Scu conseguenza stoptgan neir prolungadadas er las garanzeias digl cumegn per mintgamai en onn. La radunanza communal vegia la cumpetenza da decider davart la concessiun resp. prolunga d'ena garanzeia. Perveia dalla situaziun speziala an connex cun igl coronavirus recumondan cantun e confederaziun d'esser culants an tgossa. Percheigl vegia la suprastanza decida an atgna cumpetenza da prolungar la garanzeia per mintgamai en onn.
- tgi igls 31 d'otgover 2020 vigna organiso en workshop cun indigens e sagond-indigens per elaborar igl model directiv digl cumegn da Surses.
- tgi la radunanza communal digls 26-10-2020 vign annullada. La proxima radunanza communal vigna salvada damai igls 30-11-2020, cun las tractandas principalas digl budget 2021 e la prolunga digl contract cun igl Parc Ela per ulteriours 10 onns.

7. Varia

Dus votants profiteschon dalla caschung da pudeir piglier igl pled. Cunchegl tgi els na giaveischan pero betg explicitamaintg tgi lour votums vignan menziunos aint igl protocol, vign igl cuntign da chels betg protocollo.

Igl mastral sera la radunanza communal allas 21.15 e giaveischa a tots en bung arrivo a tgesa.

Tinizong, igls .....

Igl mastral:

Igl actuar:

Leo Thomann

Beat Jenal